

14.10.38

טלפן לי הבוקר רייס: גם גליציה תשתתף בוועידה הפולנית. יש הצעה להרבות בשליחת
טלגרמות לעתונות האנגליות. אמרתי לו העתונים לא ידפיסו הטלגרמות, ויש דווקא חשיבות
רבה שתגובת יהודי פולין תמצא הד בעתונות, ולשם כך עליהם להתקשר עם ארויסר, כתבי
הטיימס, דיילי טלגרף ומנצ'סטר גרדיין שאלה יטלגרמו לעתונות, ודאגו באופן מיוחד
שחבריכם לציר והופעה המשלחת תמסר ע"י בא-כח העתונות האנגלית לעתונותיהם.

- התברר שאמנם הידיד בא לא מפני חילוקי דעות בקרב הסמקדים האנגלים. קיבל חופש לחודש,
והוא רוצה כאן לעזור לנו בחוגיו הוא.

אמנם מהדברים המקוטעים שסיפר חיים על שיחתו עם ג.א. אמר - מתברר יותר ויותר עד
כמה רעיון הוועידה - ואני מניח שזהו לא רעיון ערסילאי אלא המדיניות העקולה (עכשיו) של
הממשלה בכל אופן של מ.מ. - עלול להיות מסוכן. ג.א. דיבר על כך שצריכים להיות מוזמנים
יהודים חשובים מחוץ לסוכנות גם מאמריקא ובט מאנגליה.

לונדון, 14.10.38

לחברי ההנהלה בירושלם,

חברים יקרים .

לאחר הרווחה שהורגשה באנגליה עם מניעת המלחמה - בא חשבון נפש עגום ומדכא. התרועה
הגדולה לכבוד "עושי השלום" נשתתקה, אם כי העתונות הממשלתית והרדיו הבריטי המשיכו
לנמח את "הנס" הגדול שקרה במינכן. לאחר ההדהמה הראשונה של אימת החורבן הצפויה עם
פרוץ טבח עמים חדש נראה "הסכם הארבעה" כמעשה גואל ומציל. ובוויכוח שנתקיים מיד
לאחר ההסכם - נחלה הממשלה נצחון גדול. רק כעשרים איש ממפלגת הממשלה נמנעו בהצבעה.
אף אחד מהם לא הצביע נגד. אמילו האופוזיציה, - הפועלים והליברלים - לא העיזו להציע
נזיפה לממשלה. נצחון עוד יותר גדול נחל דלדיה בפרלמנט הצרפתי, אולם לאט לאט מתחיל
הצבור לתהות: מהו הנס? לשם מה בא פחד המלחמה וסכנתה? לאחר כיבוש "האיזור החמישי"

קיבל היטלר יותר ממה שדרש האולטימטום של גודסברג. דברי צמברליין בוויכוח בפרלמנט האנגלי שלפי הסכם מינכן קיבלה גרמניה הרבה פחות ממה שהבקו קודם - נחבדו. אפילו הסיימט מודה שהשטח שנכבש ע"י הנאצים בהסכמת "הועד הבין לאומי" עולה על זה שהיטלר דרש מצמברליין בסיסתו השניה לגודסברג. למעשה הכיבוש הוא גדול הרבה יותר. כל ציחיה עכשיו נהמכה לנחלה גרמנית. הכלכלה הציחית והמדיניות הציחית נהונות עכשיו בידי היטלר. מה שנשאר מציחיה אחרי רטוק האברים - אינו עומד יותר ברשות עצמו.

והצבור שואל עכשיו: לשם מה בא נפגוש דגל המלחמה - אם הינ מוכנים להחזיר את ציחיה כולה לרשות הנאצים?

ודעת הקהל שוקלת עכשיו החוצאות של כיבוש נאצי זה: תגבורת זו של גרמניה באנשים, בחמרי-גלם, במרכזי-העשיה, בחרושת-זיון, ברכבות ועמדות איטרטגיות - כמה היא מקרבת אפשרות השתלטותה של גרמניה בעולם. כקרב חוגים רבים יש מצב רוח דפימיסמי ומיואש. אין לעמוד בפני הכוח הגרמני העולה. אי-אפשר להגין על לונדון בפני החקפת אוויר, אי אפשר להחזיק בטושבות, אין לסמוך על שום חוזים ובריתות - והאימפריה הבריטית ימיה ספורים. הרגשה מעין זו מתפשטת גם בצרפת. לא רק שבא קץ להגמוניה הצרפתית ביבשת אירופה - אלא צרפת חדלה להיות מעצמה ממדרגה ראשונה. בני בריחה המזרחים של צרפת יעזבוה, לאחר שראו שבירת צרפתית היא משענת קנה רצוף. (לא נגמר).

לונדון, 14.10.38

קצנלטון יקירי -

הקלידוסקופ העולמי ושלנו משתנה ומתחלף במהירות כזו - עד שאחא מקבל מכתב ועונה עליו אינך בטוח שלפני הגיע החשובה לתעודתה לא נעמוד בפני מצב חדש.

אם כי איני מטכית לכמה פרטים בהערכתך ובעמדתך הרי בנוגע לעיקר הדברים איני חולק

עליך, ואם הגיע לידך מכתבי להנהלה מיום 3.10.38 והעתק מכתבי לילדי מיום 7.10.38

תווכח שהאוריינצטיה שלי אינה שונה בעיקרה מזו שלך.

יחס הממשלה בינתיים הולך ומתברר. לצערי אין עדיין חיים חופס אותו כראוי, והוא הולך שולל אחרי מלים מרגיעות מבלי להבחין בתכנן המר והמסוכן. אם קראת את יומני עד יום אחמול ועד בכלל - פראה שבהמשך כל השיחות של מ.מ. עם חיים מתבלס קו אחד: לערבים הממשלה מחכוננה לתת קיצוץ העליה, לנו - סרוב להקים מדינה ערבית. החלוקה יורדת (לדעתי - לפי שעה!) מעל הפרק. לכאורה ימשך המנדט, אבל למעשה אומרים לחת לא"י סטטוס חדש. הועידה הערבית היהודית שרוצים לכנס (שחוששני שחיים כבר הסכים לה) עשויה ליצור מצב פוליטי חדש בארץ: לא אנגליה, לא חבר הלאומים, לא המנדט - אלא מלכי ערב נעשים שוחפים לא"י, וגידולנו להבא יהיה תלוי בהסכמתם. לאחר השיחה היחידה עם מ.מ. שהשתתפתי בה דרשתי להודיע ברורות לממשלה שעם כל רצוננו המחמיר לסצוא הבנה הדדית והסכם עם הערבים אין אנו יכולים להכיר באבן סעוד גורם הקובע את גורל הארץ. חיים לא עשה זאת, וחוששני שנכנס כבר בהתחייבות להכיר בוועידה זו. עיראק וסעודיה אינן המדינות היחידות המעונינות בא"י. גם אמריקא וגם פולין (ועוד) יש להן ענין בא"י לא פחות מאבן סעוד.

חיים סבור שמצבנו הוטב, כי מלקולם הודיע שלא ימסרו הארץ לשלטון ערבי, ולא יפסיקו העליה.

בדבר הראשון איני רואה כל הנחה, כי אם אנחנו לא נרצה אי אפשר להסגיר הארץ לערבים. ובאי-הפסקת העליה לא מתקנים מצבנו, אם מתכווננים להרשות רק "עליה סמלית".

אני עומד בקרוב לשוב לארץ; אני רואה עכשיו מרכז הכובד בישוב. איני מרוצה מהמצב הפנימי ובסרט שנמצא למערכה חיצונית עלינו לדעת ברורות מה אנו רוצים ובפני מה אנו עומדים וכיצד נארגן את כוחותינו.

אני מרגיש שאיני יכול עכשיו לשאח באחריות משוחפת עם חיים. כמובן האסון הגדול ביותר שיוכל לקרות אותנו עכשיו זהו קרע פנימי. לא אוציא החוצה את חילוקי דעותי אתו, אבל אני רוצה לבדוק עד כמה אנחנו בפנים שלמים, למען נוכל להטות את הפעולה המדינית בכיוון הדרוש.

שלום וברכה, ד.ב.ג.